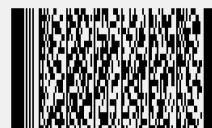


Cet, 24-10-2024, 22:01:22

Potpore

Svoju članarinu ili potporu za Portal HKV-a možete uplatiti i skeniranjem koda.

Otvorite svoje mobilno bankarstvo i skenirajte kod. Unesite željeni novčani iznos. U opisu plaćanja navedite je li riječ o članarini ili donaciji za Portal HKV-a.



Komentirajte



Telefon

Radi dogovora o prilozima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj +385-95-909-7746.

AKT



AKT d.o.o.
knjigovodstvo
i porezne
usluge

01/370-8106
akt@zg.t-com.hr
Sokolska 37
Zagreb



Poveznice



M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (7)

Oobjavljeno: 16. listopada 2024.

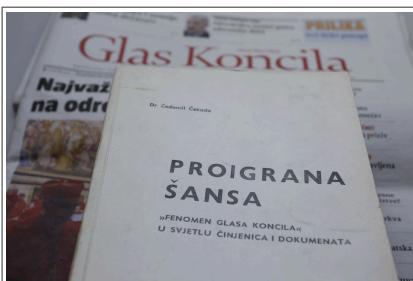


1 komentar

Nizanka u deset nastavaka predstavlja djelovanje katoličke novinarke i intelektualke Smiljane Rendić (1926. – 1994.) u razdoblju dramatičnih promjena u Katoličkoj Crkvi i hrvatskom društvu u 20. stoljeću. Premda priznata i cijenjena kao novinarka, vatkanička, prevoditeljica, judaistkinja i književnica, tijekom svojih triju desetljeća javnoga angažmana – ponajprije preko „Glasa Koncila“ – iskusila je političke progone, ali i nerazumijevanje unutarcrkvenih struktura. U svojem je javnom poslanju često bila jedini ženski glas u kleričkim krugovima.

Godina 1971. i slučaj brošure „Proigrana šansa“ – braniteljica vizije Crkve okrenute budućnosti

Godina 1971. u kolektivnu se svijest hrvatskoga naroda upisala kao doba vrhunca Hrvatskoga proljeća, ali i trenutak njegove „sječe“ na zloglasnoj sjednici u Karadžorđevu. Za „Glas Koncila“ ta je godina također bila iznimno dramatična, no ne zbog režimskoga udara, nego zbog svojevrsne „ofenzive“ koja je došla iz samih krugova Crkve. Bila je to brošura „Proigrana šansa“ koju je u napisao i u vlastitoj nakladi kao svojevrsni „samizdat“ otisnuo mons. Čedomil Čekada, istaknuti svećenik Vrhbosanske nadbiskupije i brat tada aktualnoga vrhbosanskoga nadbiskupa Smiljana Čekade. Opomena koju je mons. Čekada izrekao „Glasu Koncila“ zbog navodnoga skretanja ulijevo, zagovora progresizma i zanemarivanja višestoljetnoga kontinuiteta Učiteljstva Crkve i tradicije imala je iznimno veliku težinu. Čekada nije bio samo brat jednoga nadbiskupa, nego prije svega poznato preko katoličkoga novinarstva, pisac koji se afirmirao u razdoblju između dvaju svjetskih ratova. A dolaskom komunista na vlast u Jugoslaviji, mons. Čekada je zbog svojih nepokolebljivih uvjerenja bio suđen i zatvaran kao „rušitelj“ državnoga poretka. U zatvoru je proveo ukupno 12 godina. U jesen 1971., otruplike dva mjeseca prije sjeće Hrvatskoga proljeća u Karadžorđevu, Čekadina je brošura protiv „Glasa Koncila“ pokrenula veliko trvljenje u crkvenim redovima.



Opomena koja je pogodila nakladu „Glasa Koncila“

„Proigrana šansa: 'Fenomen Glas Koncila' u svjetlu činjenica i dokumenata“ bio je puni naziv pažljivo sročene knjižice mons. Čekade. Kako sam navodi u uvodu „Proigrane šanse“, na pisanje njegova pamfleta potaknula ga je podjela koja je nastala u redovima hrvatskoga katoličkoga clera, na zagovornike i protivnike reformskih procesa u Crkvi. Svoj je osrt planirao neko vrijeme, a izabrao je da trenutak objave njegove knjižice bude nakon velikoga Marijanskoga kongresa u Zagrebu i Mariji Bistrici, koji je privukao i veliki broj važnih teologa, biskupa i kardinala iz inozemstva. Dakako, u organizaciji, promicanju i izvještavanju o tom iznimnom događaju – koji je na neki način prethodio u ciklusu veleslavljiva u okviru projekta „Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata“ (Solin, Biskupija kod Knina, Nin i Marija Bistrice) – sudjelovao je i „Glas Koncila“ kao ključna medijska snaga Crkve.

„Glasu Koncila“ mons. Čekada je priznao da je uspješan list jer je već u svojim prvim godinama dosegnuo vrtoglave naklade koje su premašivale i 150 000 otisnutih primjeraka što je bio uspjeh, kako je kazao, usporediv s nekim katoličkim listovima u Americi ili Europi koji imaju naklade od milijun primjeraka. Paradoksalno, upravo će njegov pamflet utjecati da naklada „Glasa Koncila“ opadne za nekoliko desetaka tisuća primjeraka. Tako je sam mons. Čekada, umjesto smirivanja situacije „za“ i „protiv“ i sam pokrenuo svojevrsnu unutarcrkvenu podjelu. Stvorila se nemala skupina župnika koja je povjerovala njegovim optužbama protiv „progresivnoga“ „Glasa Koncila“ i počela otkazivati pretplatu u svojim župama. „Nitko ne može reći, da 'Glas Koncila' kroz ovih osam godina, što izlazi, nije učinio i mnogo dobra Crkvi i katoličkoj stvari. Čuje nas se u javnosti. Povećava se, i unutar Crkve i izvan nje, interes za religiozna pitanja. Vjernici se upoznavaju sa problematikom savremenoga katoličkoga života. Raste religiozna kultura vjerničkih masa. Posebna mu je, u našim očima, prednost i to, što redovito i sustavno donosi ekscerpte iz Papinih govora i izjave“, priznao je mons. Čekada.

Zanemarivanje „desnice“ i postupno skretanje „ulijevo“?

Ali dogodilo se, prema mons. Čekadi, tijekom nepuna desetljeća izlaženja „Glasa Koncila“ i kontinuirano, premda postupno, skretanje ulijevo. „'Glas Koncila' je postepeno, ali konstantno, sve više, skretao na lijevo. Sve je manje bio suzdržan i oprezan, sve manje neutralan i objektivan u aktualnim dilemama između oba krlita u katoličkom i crkvenom životu. Informacije su mu postajale sve jednostranije: o katoličkoj se je desnici u njemu malo govorilo; njegove simpatije sve su otvoreno prelaze na stranu „kontestatora“, „oporavatelja“, „katoličke ljevice“. On je uvijek pledirao za „koncilsku obnovu“ i za koncilsko kršćanstvo, ali je tu obnovu i to koncilstvo sve više tumačio na jedan način, koji se nije puno obazirao na rimske i papinske direktive, ni na konciške dokumente i njihovu autentičnu interpretaciju po organima Svete Stolice: sve je više pledirao za one, koji su koncil tumačili na svoju ruku i podmetali mu svoje liberalne, modernističke, racionalističke, ideje na račun tradicionalnih crkvenih shvaćanja. I sve je otvorenije simpatizirao sa opozicijom u Crkvi, sa 'oporavateljima', 'kontestatorima', sa onima, koji su kritizirali i ignorirali hijerarhiju i Rim“, oštro je zapisao mons. Čekada. Nizao je na ostalih sedamdesetak stranica i kako je „Glas Koncila“ pisao o nekim osjetljivim temama, celibatu, padu broja svećeničkih zvanja, liberalnim tendencijama u Crkvi u svijetu...

Dva Čekadina rješenja za „fenomen Glas Koncila“

HR kalendar

- 24. listopada 1695. rođen Đuro Bašić
- 24. listopada 1921. rođena Srebrenka Sena Jurinac
- 24. listopada 1955. umro Tomislav Krizman
- 24. listopada 1991. – ratna zbiravanja
- 24. listopada 1993. – ratna zbiravanja
- 25. listopada 1478. umrla bosanska kraljica Katarina Kosača-Kotromanić
- 25. listopada 1883. rođen Nikola Bubalo
- 25. listopada 1991. – ratna zbiravanja

Pretraži hkvr.hr

POBOLJŠA Google



Kontakti

KONTAKTI

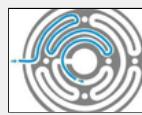
Telefon Tajništva
+385 (0)91/728-7044



Elektronička pošta Tajništva
tajnistvo@hkvr.hr

Elektronička pošta Uredništva
urednistvo@hkvr.hr



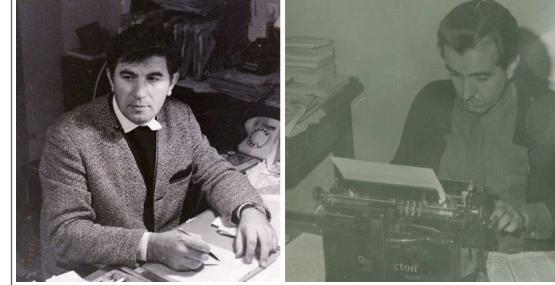


Svi
članci
na
Portalu
su

smješteni ovisno o
sadržaju po rubrikama.
Njima se pristupa preko
glavnoga izbornika na [vrhu stranice](#). Ako se članci ne
mogu tako naći, i tekst i
slike na Portalu mogu se
pretraživati i preko
[Googlea](#) uz upit (upit treba
upisati bez navodnika):
„traženi_pojam
site:hkv.hr“.

Administriranje

[Odjava](#)



Miješanje kurziva, normalnih slova i zagrada s uputama na izvore čitanje čitanjem neke pomno sroćene optužnice. No ni u kojem slučaju to nije **Kultura** tekstu. Napose, mons. Čekade u „Proigranoj šansi“ odgovara na pitanje „Što da se radi?“ s „Glasom Koncila“ (gotovo je nemoguće znati da li on namjerno ili nenamjerno s tim podnaslovom aludirao na Lenjinov revolucionarni spis „Čto delat“ – „Što da se radi“). Predložio je i neka rješenja. Prvo je bilo da „Glas Koncila“ postane izravno glasilo, bilten, ondašnje biskupske konferencije. Smjernice bi mu izravno davali biskupi kao općemu katoličkomu glasilu, koje bi funkcioniralo „bez ikakvih ofenzivnih ispada i bez pokušavanja, da našemu katolicizmu nameće bilo čija partikularna shvaćanja“. No

znao je da je ta mogućnost ujedno i najmanje realna. „Ta mogućnost kao da unaprijed otpada: ne bi je dosadašnji urednici i ideolozi lista prihvatali. Previše samosvjesno vjeruju u svoju misiju, inspiraciju i karizme“, zapisao je mons. Čekada u „Proigranoj šansi“.

Druga, prema Čekadi, realnija opcija, bila je promjena „garniture“ lista – smjena urednika i glavnih njegovih stvaratelja (dakle uz svećenike Vladimira Pavlinića i Živka Kustića na meti se tako našla i

Smiljana Rendić) i postavljanje na čelo lista ljudi koji bi „pružali pune garancije za njegovu crkvenost“ i koji bi birali suradnike lista koji bi bili „voljni lojalno izvršavati opće načelne direktive Crkve“. Treća je pak opcija bila da sadašnje uredništvo „Glasa Koncila“ nastavi po svojoj savjeti i slobodi izdavati svoj list, „ali sa promijenjenim imenom, bez ikakvih, direktnih ili indirektnih, veza sa službenom Crkvom i uz punu svoju odgovornost, moralnu i materijalnu“. „Pa tko onda, od našega svećenstva i od naše katoličke javnosti, bude htio da pomaže takav organ i da se s njim solidarizira, slobodno mu bilo“, zaključio je mons. Čekada.

Oštar protunapad na „Crkveno Karađorđevo“

Kako je njegov udar dočekan u Glasu Koncila? S odkom od gotovo pola stoljeća od pojave „Proigrane šanse“, Vladimir Pavlinić u intervjuu jednom hrvatskom političkom tjedniku brošuru mons. Čekade nazvao je „Crkvenim Karađorđevom“. O tome je Pavlinić kazao: „Oblikom i formulacijama spis je bio ordinarna optužnica, u efektu konzervativni manifest, koji je obilježio obrat u gibanju naše skupine za pokoncišku obnovu u Hrvatskoj (...) Protukonciliske snage su se počele konsolidirati, krla su dobili i staro bojovni katolički laici.“ Prema Pavliniću, „Glas Koncila“ taj je udar preživio samo zahvaljujući fleksibilnosti i širini zagrebačkoga nadbiskupa Franje Kuharića, koji se s listom „tihu solidarizirao“, iako se ni sam nije mogao u svemu s njim složiti.

Odmah po objavi „Proigrane šanse“ u listopadu 1971. došao je odgovor iz „Glasa Koncila“ na kritiku mons. Čekade. Živko Kustić je u svojoj rubrici „Pismo seoskoga župnika“ Čekadu usporedio s Ivom Mlivočićem i Igorom Mandićem, perjanicama ondašnjih režimskih medija i vječitim kriticima pisanja Glasa Koncila. „Predlažem, dakle, i Igoru Mandiću da se hitno poveže s već spomenutom dvojicom spremnih i vrsnih tužitelja, bit će to sjajna trojka optužbe. Neka nas sve zajedno tuže i crkvenim i svjetovnim moćima, neka nas u isto vrijeme osude i kao klerikalce i kao liberalce, i kao protivnike biskupa i kao biskupske ulizice, i kao ekumeniste i kao 'zadre katolike', i kao prijatelje socijalističkoga društva i kao njegove protivnike. Nitko neće tražiti da se slože u dokazima, važno je da im bude zaključak isti: dolje uredništvo Glasa Koncila!“

Redakcijski je osvrt iz „Glasa Koncila“ od 31. listopada 1971. „Proigranu šansu“ nazvao „inkvizitorskom optužnicom“. Uredništvo je išlo i u izravnu konfrontaciju sa samim likom i djelom mons. Čekade: „Svi smo ga u ovoj našoj Crkvi kao takva negda veoma cijenili, mnogi su se, pa i unutar Crkve, njegova često nabrušena pera i bojali. I bje dobro tako za ono vrijeme prije rata i prije Koncila drugoga vatikanskoga (ne vratio se!). Sad ga se (Čekade) više ne bojimo.“ Teološki osvrt „slučaju Čekada“ posvetio je u „Glasu Koncila“ Tomislav Šagi-Bunić, pozivajući se na neke ranije izjave hrvatskih biskupa, na temelju kojih je uredništvo i izvuklo naslov „Biskupi Jugoslavije: 'Stvaranje totalitarističkog jedinstva protivi se božanskoj strukturi Crkve i slobodi naroda Božjega'“.

U obrani „Glasa Koncila“ oštrinu je prema mons. Čekadi pokazala i Smiljana Rendić. Polemizirala je u „Glazu Koncila“ od 31. listopada 1971. izravno s njegovom tezom o „Glazu Koncila“ kao proigranoj šansi: „Glas Koncila počeo je na brisanom prostoru, s jednom modernom koncepcijom novinarstva koja je starom hrvatskom katoličkom tisku bila posve nepoznata, i koja je bivšim korifejima toga staroga tiska i danas traumatično odbojna, čemu je dokaz upravo i knjižica 'Proigrana šansa'. Već sam taj naslov karakteristično to svjedoči. Tko je pojauv 'Glazu Koncila' bio shvatio kao 'šansu' za nastavak diletantskog iživljavanja staroga katoličkog uživanja u vlastitoj pravednosti i u bacanju anatema na sve koji drukčije misle i u samoj Crkvi, da o 'svijetu' i ne govorimo – taj zaista ne može shvatiti Glas Koncila ionako nego kao 'promašenu šansu'.“



Naposljetu – pomirenje „Glasa Koncila“ s mons. Čekadom

Trebalo je proći čitavo desetljeće da bi se moglo kazati da je ratna sjekira između „Glasa Koncila“ i mons. Čekade zakopana. Učinio je to javno, naime, Živko Kustić, i to na Čekadinu sprovodio 1981. godine. U govoru koji je održao nad njegovim odrom Kustić je Čekadi priznao njegov dugogodišnji angažman u katoličkom tisku, kao i trpljenja kroz koja je prolazio zbog svoje vjernosti Crkvi. Ali, napomenuo je i da je šteta što neka Čekadina upozorenja nisu bila na vrijeme ozbiljnije shvaćena.

Iako je „Proigrana šansa“ utjecala na manje prihvatanje „Glasa Koncila“ u dijelu hrvatskoga čitateljstva, ona nije bila ujedno i rasprava koja je do kraja dokinula konfrontaciju tzv. progresa i konzervativaca u crkvenim redovima. Ta će unutarnja suprostavljenost ponovno kulminirati krajem 1970-ih, pokretanjem Teološkoga društva „Kršćanska sadašnjost“. A u tom će se sporu pak i „Glas Koncila“ ponovno naći na udaru, ali tada više ne kao „progresističko“ glasilo, nego kao glasilo „konzervativnoga“ usmjerenja koje je odviše lojalno crkvenoj hijerarhiji. No u taj spor izravno nije bila uključena sama Rendić, budući da je u tom vremenu manje bila uključena u izravan rad redakcije na zagrebačkom Kaptolu, šaljući uglavnom svoje priloge za list iz stana na Trsatu u Rijeci.

Marino Erceg

(nastavlja se)

Fotografije:

Arhiv Glasa Koncila

Izvori za oris političkoga konteksta i biografskih crtica Smiljane Rendić:

- Čekada, Č. (1971.) *Proigrana šansa: 'Fenomen Glas Koncila' u svijetu činjenica i dokumenata*. Đakovo: vlastita naklada
- Erceg, M. (2023.) *Živko Kustić: Neustrašivi glas Crkve u Hrvata*. Zagreb: Glas Koncila
- Miklenić, I. (2013.) *Pogledi u Glas Koncila*. Zagreb: Glas Koncila

Tekst je dio niza „Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima“, a na Portalu HKV-a objavljen je u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2024. godini Agencije za elektroničke medije. Prenošenje sadržaja dopušteno je uz objavu izvora i autorova imena.



Povezano

- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (1)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (2)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (3)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (4)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (5)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (6)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (8)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (9)
- M. Erceg: Smiljana Rendić – ženski genij među svećenicima (10)

ALSO ON PORTAL HRVATSKOGA KULTURNOG VIJEĆA

He Buys Storage Unit Containing

Novelodge

a day ago · 4 comments

Sjeverna Koreja
poslala 3000
vojnika u Rusiju

2 days ago · 4 commen

N. Nekić:
Zaboravljeni
andeli